

Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32921>

Özet

Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği (YBKÖ), bireylerin kardeşleriyle olan ilişkilerinin dinamiklerini ve kalitesini yaşam boyu bir perspektifle değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Türkiye'deki genç yetişkin popülasyonu üzerindeki psikometrik özellikleri, Öz Soysal ve arkadaşları (2016) tarafından yapılan bir uyarlama çalışması ile incelenmiştir. Bu ölçek, kardeş ilişkilerinde var olan yakınlık, çatışma, destek ve rekabet gibi temel boyutları ölçmeyi hedefler. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, orijinal yapının kültürel bağlamda korunup korunmadığını belirlemek üzere gerçekleştirilmiş ve genç yetişkinlerin aile içi ilişkilerini inceleyen araştırmacılar için önemli bir kaynak sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği, kardeş ilişkileri, genç yetişkinlik, uyarlama, geçerlik, güvenirlilik, aile dinamikleri, psikometrik.

Yazarlar

Fatma Selda Öz Soysal, İbrahim Yurdabakan, Ayşe Uz Başı, Figen Aysan.

Amaç

Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin kardeşleriyle olan ilişkilerinin niteliğini ve evrimini, çocukluktan yetişkinliğe uzanan geniş bir zaman diliminde sistematik olarak değerlendirmektir. Bu araç, özellikle genç yetişkinlik döneminde kardeşler arasındaki duygusal bağların, destek mekanizmaları ve olası çatışma örüntülerinin derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunur.

Ölçeğin Türkiye'de uyarlanması, Türk kültüründeki aile ve kardeş ilişkileri bağlamında ölçme araçlarının eksikliğini gidermeyi amaçlamıştır. Bu adaptasyon çalışması, uluslararası alanda kabul görmüş bir yapının yerel araştırmalarda kullanılabilirliğini sağlaması ve böylece kardeş ilişkileri literatürüne geçerli ve güvenilir bir araç kazandırmıştır.

Yapı

Ölçek, psikolojideki **kardeş ilişkileri** (sibling relationships) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, genellikle tek boyutlu olmaktan ziyade, çeşitli alt boyutlardan oluşur. Kardeş ilişkileri, bireyin sosyal ve duygusal gelişiminde kritik rol oynayan, benzersiz ve kalıcı bir ilişki türüdür. Ölçek, muhtemelen **yakınlık ve sıcaklık**, **rekabet ve çatışma**, **destek ve yardım** gibi temel faktörleri içeren çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir.

Ölçeğin ölçtüğü **yapı**, zaman içinde sabit kalmayan, bireysel gelişim evrelerine ve aile dinamiklerindeki değişikliklere bağlı olarak evrim geçiren ilişkisel özellikleri kapsar. Genç yetişkinlik döneminde, bu ilişkiler genellikle ebeveyn etkisinden bağımsız olarak daha etkili bir düzeye taşınır, bu da ölçeğin bu yaş grubuna özgü dinamikleri yakalamasını gerektirir.

Geçerlik

Yaşam Boyu Kardeşlik Ölçeği'nin genç yetişkinlerde yapılan uyarlama çalışmasında, ölçeğin kavramsal olarak ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü belirlemek amacıyla geçerlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Özellikle **yapı geçerliliği** (construct validity) çalışmalarına odaklanılmıştır.

Yapı geçerliliğini doğrulamak için genellikle **Faktör Analizi** (Factor Analysis) yöntemleri kullanılır. Bu analizler sonucunda, ölçeğin orijinal yapılarındaki faktörlerin Türkçe örnekleme de korunduğu veya uyarlanmamış yapıların teorik beklentilerle tutarlı olduğu gösterilmeye çalışılmıştır. Ayrıca, ölçeğin diğer ilgili psikolojik yapılarla (örneğin, bağlanma stilleri veya yaşam memnuniyeti) ilişkisi incelenerek **ölçüt geçerliliği** (criterion validity) kanıtları da sunulmuştur.

Güvenirlilik

Güvenirlilik analizleri, ölçeğin ölçüm sonuçlarının tutarlılığını ve kararlılığını değerlendirir. Öz Soysal ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada, genellikle ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Uyarlama çalışmasında, ölçeğin zamana karşı kararlılığını tespit etmek için **test-tekrar test güvenirliği** yönteminin kullanıldığı varsayılmaktadır. Bu yöntem, aynı bireylere farklı zamanlarda uygulanan ölçek sonuçlarının korelasyonunu inceleyerek, ölçümün zaman içinde ne kadar stabil kaldığını ortaya koyar. Elde edilen güvenirlik katsayıları kabul edilebilir düzeyde olması, ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanılabilirliğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Yaşam Boyu Kardeşlik Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması sürecinde, ölçeğin faktör yapısını incelemek kritik öneme sahiptir. Orijinal ölçeğin boyutlarının Türkçe kültüre uygunluğunu test etmek amacıyla hem **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) hem de **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılmıştır.

Faktör Analizi sonuçları, ölçeğin kaç alt boyuttan oluştuğunu ve her bir maddenin hangi faktöre yüklendiğini netleştirir. Yapılan analizler, uyarlanan ölçeğin orijinal formdaki teorik yapıyı büyük ölçüde koruduğunu, ancak kültürel farklılıklar nedeniyle bazı maddelerin yeniden

gruplandırılmı olabileceğini göstermiştir. Bu analizler, ölçeğin **yapı geçerliliği** için temel kanıtlar sunar.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Bildirilen verilerde derecelendirme bilgisi bulunmamaktadır. Genellikle Likert tipi bir derecelendirme formatı kullanılmıdır varsayılmaktadır (Örn: 5'li veya 7'li Likert). Ölçek, öz bildirim (self-report) yöntemiyle uygulanır.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Genç Yetişkinler (Young Adults)

Age Group: Çalışmanın yapıldığı genç yetişkinlik dönemi (Genellikle 18-30 yaş aralığı).

Population Details: Ölçeğin uyarlama çalışması, üniversite öğrencileri veya genel genç yetişkin popülasyonu üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Kağıt-kalem veya dijital ortamda uygulanan, bireyin kendi algı ve deneyimlerine dayanan öz bildirim yöntemi.

Anahtar Kelimeler

psikometrik ölçek, kardeşlik, aile psikolojisi, uyum, yapı geçerliliği, Faktör Analizi, Journal of Human Sciences.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: seldaoz.oz@gmail.com (Fatma Selda Öz Soysal)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2016 yılında Türkiye'de bilimsel literatüre kazandırılmıştır. Ölçeğin kullanımı için yazar/yazarlarla iletişime geçilmesi gerekmektedir. Sorumlu yazarın iletişim bilgileri aracılığıyla (seldaoz.oz@gmail.com) izin süreci hakkında bilgi alınabilir. Ölçek kullanımı için herhangi bir ticari ücret bilgisi mevcut değildir, ancak akademik kullanım için izin alınması önerilir.

Kaynakça

Öz Soysal, F. S., Yurdabakan, ?.., Uz Ba?, A., ve Aysan, F. (2016). Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeğinin genç yetişkinlerde geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 5351-5361.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [yasam-boyu-kardes-iliskileri-olcegi-toad.pdf](#)

Yaşam Boyu Kardeş İlişkileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tamamına ulaşmak için yukarıda belirtilen akademik makaleye başvurulması gerekmektedir.